

TASO 2

"Lapin ruoka"

Julkisten ruokapalveluiden maakunnallinen kumppanuusmalli
lähiruuan edistämiseksi

Sisältö

- Tiivistelmä tasolta 1
- Taustaa
- Vaihtoehdot kunnille
- Mukaan inHouse yhtiöön nyt vai myöhemmin?
- InHouse yhtiö
 - Lähtökohdat
 - Tarkoitus
 - Tarvittavat asiakirjat liittymiseen
 - Käytännön yhteistyö
 - Huonot puolet
- Kysymyksiä?

Tiivistelmä tasolta 1

Omavaraisempi ja elinvoimaisempi Lappi Luomme elinvoimaa - vai rekkarallia?

Velvoite

LAPPI

ELINTARVIKE-
HANKINTOJEN
ARVO
KESKUSKEITTIÖ

19 234 083€

ASUKASLUKU, 2021
176 633

30%

OMAVARAISUUS

5 770 225€

57 HTV

Työkalu

Taustaa organisoinnille: ”Lähiruoan edistämistä tukeva toimintamalli julkisiin ruokapalveluihin vähähiilisyys aluetalous ja – yrittäjyys huomioiden” -hanke

Yksi kunta ei ole tarpeeksi suuri lähiruoan tuotannon näkökulmasta. Tarvitaan maakunnan ja useiden Lapin kuntien yhteinen voittoa tavoittelematon yhteisyritys (InHouse) vahvistamaan aluetaloutta.

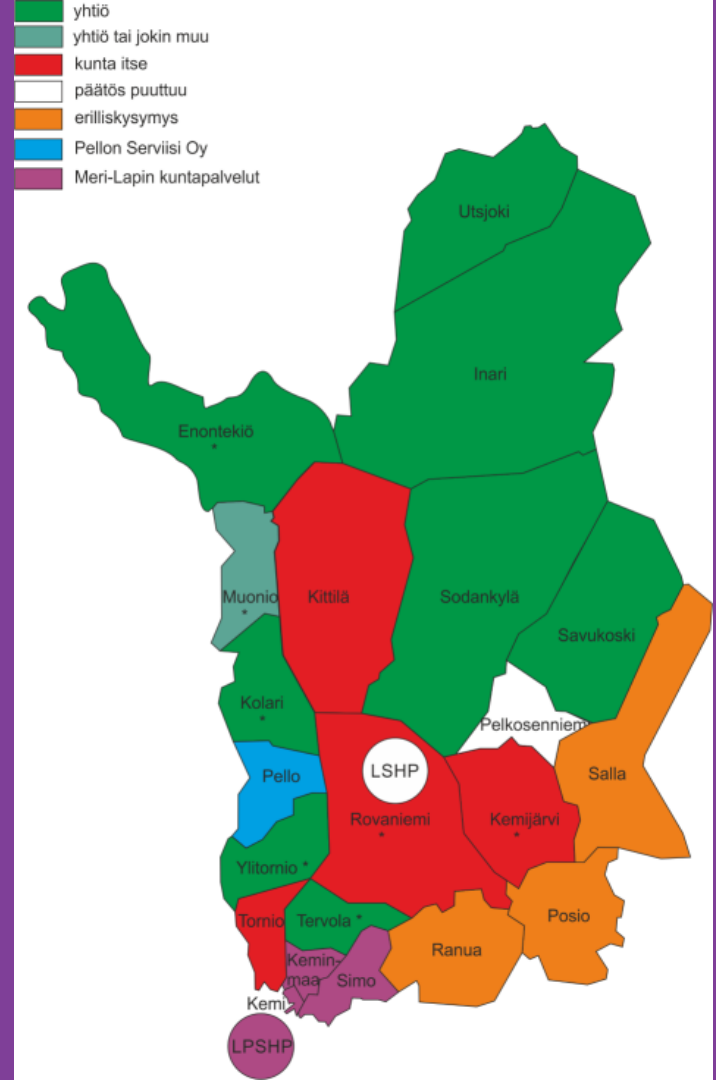
Selvityksen tarkoituksena oli etsiä keinoja alueelliseen elintarviketuotantoon. Hankkeessa luotu toimintamalli muodostaa kokonaisuuden, jossa on esimerkiksi tuotantotiloja, terminaaleja ja joustavaa kuljetustoimintaa, tuotannonohjausjärjestelmiä sekä elintarviketoimijoiden yhteistyötä.

Hankkeessa tuotettua tietoa voi hyödyntää valtakunnallisesti myös muiden maakuntien osalta.

Selvitystyön lähtökohtana oli valtioneuvoston painopistealueet ja MMM:n lähiruokaohjelma.

Tilanne 20.4.2022

<https://lapha.fi/valmistelun-eteneminen/ruokapalvelut/>

VAIHTOEHDOT KUNNILLE

VALINTA 1

INHOUSE

VALINTA 2

**HYVIN-
VOINTIALUE**

VALINTA 3

**YKSITYIS-
TÄMINEN**

Vaihtoehdot kunnille

1. InHouse yhtiö

- Hyvinvointialue ja kunnat jäseninä
- Yhteinen hankintastrategia
- Sote ja/tai sivistyspuolen ruokapalvelut
- Lähiruokakeskeinen

Vaihtoehdot kunnille

2. Hyvinvointialue hoitaa soten, kunta hoitaa itse sivistyspuolen ruokapalvelut edelleen

- Vain soten puolelta ruokapalvelut siirtyvät hyvinvointialueen hoidettavaksi

Vaihtoehdot kunnille

3. Yksityistäminen – sivistyspuolen ruokapalvelun yksityistäminen

- Kunta päättää itse ulkoistaa eli yksityistää sivistyspuolen ruokapalvelut
- Hyvinvointialue päättää miten hoitaa kunnan alueella olevat sotepuolen asiakkaat
- Miten pidetään huolta siitä, että lähiruokaa hyödynnetään eikä vain raha ratkaise?

Mukaan InHouse yhtiöön nyt vai myöhemmin?

1.1.2023 lähtien kunnat eivät voi päättää miten sotepalvelut toteutetaan.

NYT

- Päätös pian tehtävä
- Mahdollisuus hyödyntää kuntien omia keittiöitä ruoan tekoon ja jakeluun eli aluekeittiöitä
- Voit vaikuttaa omiin ruokalistoihin paikkakunnasta riippumatta
- Lähiruokataavoite 30%, kokemusta kilpailutukseen

MYÖHEMMIN

- On mahdollista
- Osakkaat päättävät millä ehdoilla voi liittyä mukaan
- Vaatii kaikkien osakkaiden positiivisen suhtautumisen liittymiseen
- Voit vaikuttaa omiin ruokalistoihin paikkakunnasta riippumatta

InHouse yhtiön lähtökohdat

1. Alueellisen elintarviketuotannon tukeminen
2. Volyymit
3. Kustannustehokkuus
4. Lapin maakunnan kunnille yhtäläinen mahdollisuus olla mukana järjestelyissä haluamassaan laajuudessa.

Yhtiösäännöissä jo maininta hankintastrategiasta.

Volyymillä tarkoitetaan Lapista hyödynnettävissä olevia tuotteita kuten: liha, kala, leipä, (maito) ja joitakin avomaanpuutarhatuotteita.

InHouse yhtiön tarkoitus

Yhtiön **toimialana on suunnitella, toteuttaa, hallinnoida ja kehittää** Lapin maakunnan alueella julkisten toimijoiden **ruokapalvelutoimintojen logistiikkaa, yhteishankintoja, ohjelmistoja**, sekä tukea ympäristökuorman pienentämiseen liittyviä logistisia ratkaisuja alueella.

Yhtiön **toimialana on ohjata ja kehittää, tukea ja konsultoida** Lapin maakunnan alueen elintarviketeollisuuden kehittämiseen liittyviä toimia ja **edistää alan pienyrittäjyyttä** Lapin maakunnan alueella.

Yhtiön ensisijaisena tarkoituksena on **tarjota toimialansa mukaisia palveluita** omistajinaan olevien kuntien ja maakunnan *lakisääteisesti järjestämän julkisen sivistystoimen – sekä maakunnan hyvinvointialueen tarpeisiin.*

Yhtiö **huolehtii osakkaidensa sekä maakunnan tarvitsemien edellä mainittujen palvelujen tuottamisesta ja kehittämisestä.** Yhtiö vastaa omalta osaltaan myös omistajinaan oleville kunnille kuuluvasta [henkilöhallinnosta] sekä alan tehtäväalueeseen liittyvistä lakisääteisistä velvoitteista.

Yhtiön muodostamiseen tarvittavia asiakirjoja

- Lähiruoan edistämistä tukeva toimintamalli julkisiin ruokapalveluihin vähähiilisyys aluetalous ja – yrittäjyys huomioiden- hankkeen tuloksena syntyi seuraavat mallipohjat, joita hyödynnetään inHouse yhtiön perustamisessa:
 - Osakassopimus_MALLIPOHJA
 - Palvelusopimus_MALLIPOHJA
 - Osuuskunnan perustamissopimus_MALLIPOHJA
 - Osuuskunnan säännöt_MALLIPOHJA
 - Liittymissopimus_MALLIPOHJA
 - Yhteistyösopimus_MALLIPOHJA
 - Yhtiöjärjestys_MALLIPOHJA
 - Vastuunjakotaulukko_MALLIPOHJA
 - Osakeyhtion_perustamissopimus_MALLIPOHJA

Konkreettinen yhteistyö

- Toimintojen jakamista kuntien kesken.

Esimerkiksi

- yksi kunta hoitaa tilaukset kaikkien puolesta (ruokalistat ja tilaukset)
- toinen kunta hoitaa sisäisen ja ulkoisen laskutuksen ja niin edelleen.
- Yhteistyötä voi olla myös tuotannon tasolla, jolloin kuntien keittiöt voivat erikoistua eri valmistustekniikoihin tai eri ateriakomponenttien valmistukseen.
 - Esimerkiksi tonnikalan korvaaminen muikulla. Toimivan reseptiikan jakaminen keittiöille.

Huomioitavaa InHouse yhtiön toiminnassa

- Toimintojen vakiointi ilman asiakkaan omaa halua – joustavuus häviää
 - Esimerkiksi IT sektorilla tullut esille että halutaan vakioida mahdollisimman paljon asioita
- Toimintojen yksilöiminen asiakkaiden lähtökohdista - tasavertaisen kohtelun puute
- Unohdetaan miksi yhtiö on perustettu – miten saadaan perustamisasiakirjoihin syy esille
- Jos talous menee mönkään kun esimerkiksi iso toimija hyppää pois, voi kustannukset hypätä liian ylös - varautumissuunnitelmat
- Toiminnallisia ja taloudellisia haasteita voi tulla
- Huomioidaan asiakkaiden eli kuntien erilaiset toiveet, ei välttämättä ole yhdenmukaisia.
 - palvelusopimuskauteen, yhtiöön on jo liitytty tai näytetty vihreää valoa.
 - ei voi olla sitovia kriteereitä kuten 30% omavaraisuusaste
 - onko kuntia joiden keittiötoimintaa joiden toiminta ei ole pysynyt budjetissa siten, että saadaan +-0 toimintaa.
 - kuljetuskustannukset Inarissa voi olla täysin erilaiset mitä esim. Rovaniemellä

Esimerkit yhteistyöstä nyt ja tulevaisuudessa

Peruna <https://www.youtube.com/watch?v=TDfK4YtlfqM>

Leipomotuotteet <https://www.youtube.com/watch?v=HmeOA6Rzo5U>

Tulossa: Lapin ruoka webinaari 17.5.2022 klo 11:30-16:00 – laittakaa ylös!

Tuliko ensimmäinen neljännesvuosiraportti?

Mikä on teidän kunnan valinta?

Kiitos!

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

MAASEUTU.FI

Sodankylä
Lapin tähtikunta

TERVOLA

Luke
LUONNONVARAKESKUS